

Nytt fra Vesterlen Speidermuseum

8. årgang 2018

ORGAN FOR MUSEUMSVENNENE

NR. 1

OG / Veteranenes feiring av Tenkedagen 2018 – Vesterlen krets av NSF

- Vi åpnet møtet med flaggsang og utrulling av flagget
 - Deretter leste Marta en gammel prolog som var skrevet til Tenkedagen i 1960-årene av Mossa Lund.
 - *Så ble symbolet for jentenes verdensmerke satt sammen og speiderloven ble lest opp.*
 - Sang: "Når jeg skal hånden rekke",- deretter løftefornyelse ved Sissel - og opplesing av Tenkedagsbønnen..
 - Som alltid ble det servert boller med krem og varm sjokolade, - det var Liv og Olaug som sto for dette lekre måltidet !
 - Før vi samlet inn Tenkedags-pengene leste Else Karin opp «Hilsen til Tenkedagen» fra landssjefen - og deretter sang vi «Speidersaken samler oss og gir...» - Det kom inn kr 1730,- som blir overført til Tenkedagsfondet. Det internasjonale Tenkedagsfondet ble opprettet i 1933.
 - Bell sto som vanlig for et festlig innslag,- en spesiell utlodning med fine små innpakkede gevinster
 - Vi var så heldige at Heidi (leder av Furunes-komiteen) hadde tatt seg tid til å komme, hun viste lysbilder fra Furuneset og det som hadde skjedd siste dugnadshelg, - pluss planer fremover.
 - Representant fra kretsstyret, Torunn Fjelde Hansen, var også tilstede og takket oss for hjelp og gaver til Furuneset.
- Avslutning med sammenrulling av flagget, flaggsangen, kjedesangen og speiderbønn.
- Vi var ca 20 tilstede.

For Stavanger OG 3 – Marta Eliassen

Norsk speiderguttforbund ble stiftet 25. mars 1911

Norges speiderforbund ble stiftet 23. april 1978

I år har 1. Sola og Kverneland 70 års jubileum.

Vi gratulerer

Aud Mork Knutsen

Personer

- [16. mars](#) – [Aud Mork Knutsen \(1917 - 2010\)](#) (bildet) blir født, [landssjefi NSPF 1965 - 65](#) mm.
- [25. mars](#) – [Christian Dons \(1886 - 1953\)](#) blir født, en av stifterne og første [speidersjef](#) i [NSF](#).
- [25. mars](#) – [Maria Graf \(1906 - 1972\)](#) blir født, [landssjef](#) i [KFUK 1957 - 66](#).
- [28. mars](#) – [Berit Bredesen \(1928 - 2014\)](#) blir født. Forbundssekretær i [NS](#)

-0-0-0-0-

Dagnadsgruppen ønsker alle museams avisens lesere en fin påske. Vi håper de første vår dagene kommer da.

VENNSKAPSKJEDEN

Dette bilde er fra den første Jamboreen avholdt 1920 i London med 34 deltakerland.

Jamboreen var et stort innendørs arrangement. Og svært ulikt jamboreene som kom i ettertid. Hensikten var å vise det vanlige publikum meningen og gleden ved speiding.

Bildet og teksten er hentet fra boken: «An Official History of Scouting» forordet i boken er skrevet av Baden-Powell. Utgitt ved Hamlin, i 2006

Min speiderhistorie.

Min første speiderpike tid hadde jeg i KFUK speidertroppen «KIVI» i Viborg, Danmark. Jeg bodde på en bondegård og hadde ca 8 km å sykle byen og speidermøtene. Troppen var nokså nyetablert og hadde ikke meisearbeid enda. Jeg begynte i april fordi jeg fikk ikke lov av foreldrene å sykle når det var vinter og glatt veibane, den gang fantes ikke sykkelstier heller ikke så mange biler som i dag. Rutebuss til/fra byen fantes ikke fra hjemsted.

inn til
å
og
mitt

På mitt første speidermøte ble det informert om troppens sommerleir som skulle være på speidernes leirsted «Vranum». Leirstedet lå 20 km syd for Viborg. Jeg visste godt hvor leiren lå inne i en skog og ned mot et stort vann. Når vi reiste med buss til mine besteforeldre kjørte vi forbi skiltet som viste ned til leiren. På møtet skulle vi sy sitteputer så vi hadde noe varmt å sitte på rundt bålet. Det var spennende og der ble fortalt mye om leiren som skulle vare 5 dager. Jeg begynte allerede den kvelden å glede meg for jeg hadde lyst å bli med. Men gleden var kort for plutselig var der en leder som spurte hvor gammel jeg var. Da jeg svarte at jeg var nesten 9 år fikk jeg vite at da kunne jeg ikke være med for alle måtte være fylt 10 år i løpet året for å delta. Men --stor ble gleden min på neste speidermøte da jeg fikk jeg kunne få bli med allikevel. «Vranum» speiderleir tilhører FDF speiderne, Forenede Drengene Forbund i Danmark. Stedet eksisterer ennå og tilhører FDF/FPF da drengene og pikeforbundet er et forbund i dag.

fikk
av
vite at

Min første speiderleir går aldri i glemmeboken, leirstedet ligger meget naturskjønt til med skog vann, hus, teltplass, gapahuk m.m. et eldorado for speidere og deres ledere.

Da Egil og jeg i påsken 1994 skulle feire vårt sølvbryllup var vi så heldige at vi fikk leie Vranum leirsted og inviterte familie og venner med på speiderleir og sølvbryllupsfest.

Her opplevde jeg min første speiderleir. Huset står enda og inneholder i dag 2 sovesaler. Nå er leirstedet utbygget med et tømmerhus i T-form som inneholder kjøkken, stor sal og flere soverom.

1994

Jeg fortsatte i Kiwi-troppen frem til jeg som 15 åring reiste på internatskole, kom tilbake til Viborg i halvannet år og ble da troppsfører. Da hadde vi både meise flokk og en range patrulje. De minner som sitter best er alle turene og med jenter spesiell kveldene rundt leirbålet med sang og samtaler. Sitteputen min, fra mitt første speidermøte, ble ikke med videre, den var utslitt. Fra Viborg gikk ferden min til Ålborg seminarium og førskolelærer studie. Her ble jeg med i speideren igjen, i DDS: Det Danske Pikespeiderkorps. Etter 2 veldig aktive år med studie, praksis og speideren var jeg klar til å søke jobb.

Før jeg reiste til en ny by kontaktet jeg speidernes forbundskontor med opplysning om mitt nye bosted og ønsket om å bli kontaktet av speidere på stedet. Etter Ålborg, Nord Jylland, ble det igjen en KFUK tropp, denne gang i Horsens, Midtjylland. Troppen hadde 28 speidere fordelt på 4 patruljer. Vi hadde eget troppslokale i menighetshusets kjeller. Her holdt også meiseflokken til. Nå hadde jeg ikke studier som måtte passes så det ble mye speiding. Vi hadde et sted ved fjorden som meget ofte ble besøkt.

Sommeren 1962 var der landsleir. Den ble arrangert på Hald Hovedgård sine jorder. Hald Hovedgård er et stort gods som ligger sydvest for Viborg. Jordene ligger ned til en innsjø. Ved innsjøen ligger ruinene av slottet, tidligere hovedsete for godseierne. Landsleiren hadde speidere fra 20 nasjoner. Det var en veldig flott flagg portal med alle de forskjellige landenes flagg. Leiren ble kaldt

De glade pigers lejr

To av mine kjekke jenter

Lady Baden-Powell deltok de første dagene og talte til speiderne på åpningskvelden. Dronning Ingrid besøkte også leiren. Alle speiderne våre var med og vi var to ledere på første halvdel av leiren. Fra onsdagen var jeg alene leder for vår tropp. Som sikkert kjent for mange er det veldig gøy å holde leven med lederne på en leir. Jeg avtalte da med mine dyktige patruljeførere at dette skulle vente til alle siste kvelden. Jeg lovet å bli på lederkroen litt lengre så de fikk tid. Da jeg kom tilbake var jeg forundret over at ALT i leiren var i topp orden. Alle jentene sov i sine telte. I mitt telt var alt urørt, så det ut som. Jeg krøp ned i soveposen og var noe overrasket over den roen og orden. Jeg sovnet nesten men så kjente jeg at luften gikk ut av gummimadrassens midtre del. Opp og pumpe nytt luft – ned i soveposen igjen. – knapp nede i posen så gikk luften ut av hodeputen. Opp igjen og pumpe. Før jeg krøp ned i posen igjen sjekket jeg ventilene på hele madrassen. Da fant jeg årsaken. Fra hver ventil i luftmadrassen gikk der en fiskesnøre ut av teltet og inn i de forskjellige teltene til jentene. Etter tur hadde de avtalt å dra ut ventilene så jeg måtte opp å pumpe. Neste morgen fikk vi oss en god latter og jeg måtte berømme deres oppfinnsomhet. En herlig flokk speidere. Tiden i Horsens minnes jeg med glede.

Gjennom årene i Danmark var jeg med i 3 av speiderforbundene: KFUK speiderne, DDS Det Danske Speiderkorps begge for jenter. I 1963 prøvde jeg noe nytt. Jeg ble Akela for en ulveflokk i KFUM speidere i Helsingør på Nord Sjælland. Det ble 2 kjekke år med en meget aktiv gutteflokk. Flokken tilhørte en stor speidergruppe og hver sommer reiste vi på leir med hele gruppen, noe som alle både ulvunger, speidere, rovere og ledere så frem til. Gruppen hadde en vennsksgruppe i København. Sommeren 1964 hadde vi felles sommerleir som ble holdt på et speidersenter i Tidsville skogen. Temaet 2 av dage på leiren var «indianere og deres levesett» DET var noe som passet ulvungene. Da kom det godt med at jeg likte alle mulige former for hobbyer. De to mannlige gruppelederne var idealer for alle guttene. De kunne få i gang den største indianerkamp i skogen og få timer etterpå kunne de samle alle til en leirbål stemning som vi husker med glede. To av lederne har jeg ennå kontakt med, dessverre er flere gått bort. I Helsingør traff jeg en norsk dame som ble en meget god venninne. Da hennes arbeidstillatelse i Danmark var slutt reiste hun tilbake til Norge. Før hennes avreise hadde vi planlagt at jeg skulle forsøke å finne arbeid et sted i Norge. Allerede etter en måned ble der, i førskolebladet mitt, annonsert en ledig stilling i Stavanger i Domkirkens barnehage. Jeg søkte stillingen, fikk den og 15.3.1965 gikk turen min til Stavanger. Igjen meldte jeg flytting til forbundskontoret om at jeg ønsket kontakt med en speidergruppe.

Etter ca 14 dager i Stavanger ringte det på døren min og ute stod der en speiderpatrolje fra Stavanger 8. KFUK tropp. De ville gjerne gi meg 1 times guidet tur i Stavanger og deretter invitere meg med på troppsmøte i Bethel. Det var Helgas førerpatrolje som ble mine første speidervenner i Stavanger. Da var jeg med i speidermiljøet igjen. Helga var flokk – og troppsleder i Stavanger 8. som var domkirkens KFUK tropp. Etter en tid ble jeg leder i troppen og Helga hadde meiseflokken. Etter 5 fine speider år i Stavanger 8. tropp giftet både Helga og jeg oss og jeg hadde 4-5 speider passive år.

Da vi i 2008 var i gang å bygge speidermuseet opp kom Helga og hadde lyst å bidra. Fra da og frem til hennes død i 2017 var vi igjen sammen i speiderelatert fritids engasjement.

Høsten 1977 ble jeg igjen med i speiderarbeidet i 2. Stavanger tropp. Våre to sønner ønsket å bli speidere og det fristet meg til å bli med i speidermiljøet igjen. Da Gerd Salvesen, som var flokkleder, spurte om jeg hadde lyst å bli med, var det lett å si ja. Jeg ble med som assistent i flokken. Senere ble det gruppeleder. Min siste leir som aktiv leder var landsleiren på Notodden i 1985. Gjennom disse 8 år i gruppen hadde Egil også blitt med. Først som materialforvalter og senere som troppsleder.

Opp gjennom årene hadde jeg fått leddgikt og etter en proteseoperasjon måtte jeg si stopp for speider-leir-livet. Men der fantes også seniorer innen speiding og da ble det Old Guide speiding. Jeg ble med i Mossiken OG gruppe.

Da Egil i 1990 årene startet opp med Speider museumsarbeid, - ble det mer aktivt historie speiding for meg også. Ordtaket: En gang speider – alltid speider har gitt meg en meningsfylt fritids aktivitet og verdifulle minner og mange, mange gode venner. Jeg nynner glad speidersangen: Hver dag er en sjelden gave – en skinnende mulighet.

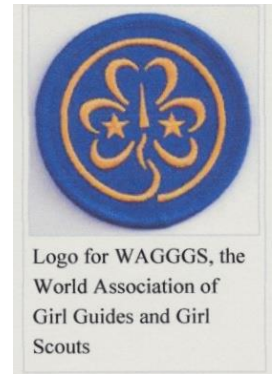
Stavanger mars 2018, Esther Bjelland.

Glimt fra speiderhistorien:

Lady Olave Baden-Powell, født 22 februar 1889, var ektefelle til Lord Robert Baden-Powell. Hennes store innsats gjorde at hun i 1916 ble første leder av jentespeider-bevegelsen i England.

Under den første verdensjamboreen i 1920 ble Lord Baden-Powell utropt til speidersjef av de som var tildelede, og guttenes verdensorganisasjon, WOSM, ble dannet i 1922.

Åtte år senere, i 1930, ble pikenes verdensorganisasjon, WAGGGS, etablert og Olave Baden-Powell valgt til pikenes verdensspeidersjef.

Tenkedagen:

Tenkedagen ble innstiftet i 1926- på den fjerde verdenskonferansen for jentespeidere. Konferansen bestemte at det skulle være en spesiell dag jentespeidere verden over skulle tenke på hverandre og gi en oppmuntring til speidersøstre i hele verden. En parallell til Sct Georgs dagen for guttespeiderne. Delegationene på konferansen valgte 22 februar som datoen. Dette var fordi datoen var fødselsdagen til speiderbevegelsens grunnlegger Robert Baden-Powell, og til hans ektefelle Olave Baden-Powell som da var verdensspeidersjef for jentene.

I forbindelse med tenkedagen 22 februar blir det hvert år bestemt et tema og utarbeidet materiell av WAGGGS. Tenkedags materialet har konkrete aktivitetsforslag til speiderne. Materialet finnes på www.wagggs.org. Likeså skriver verdensspeidersjefen en tenkedagshilsen til alle speidere i hele verden.

The Olave Baden-Powell Society. (OB-PS)

Dette er en sammenslutning av pikespeider ledere i hele verden, som har eksistert i vel 30 år. Medlemmene kan søke opptakelse og når de blir godkjent betaler de en engangs kontingent som er meget høy og som varer hele livet. Kontingenten går i sin helhet til WAGGGS og arbeidet deres for barn, unge menneskers og unge kvinners rettighet og forståelse mellom mennesker og ulike kulturer.

Olave baden-Powell Society har sine årlige medlemsmøter. Møtene avholdes vekselvis i de forskjellige medlemslandene. I 2020 skal møtet deres være i Norge, stedet er ikke offentliggjort enda. Flere speiderledere i Norge er medlemmer i sammenslutningen. Aud Mork Knutsen var medlem og likeså den europeiske vennegruppen som utvekslet tenkedagshilsener til hverandre. (se forrige side)

I Europa arbeider WAGGGS og WOSM tett sammen for speidersaken.

Hentet fra Speiderhistorisk leksikon.

Gjennom speiding knyttes varige vennskapsbånd.

I 1953 hadde unge speiderledere fra Europa og USA utveksling med hverandre. Utvekslingen var i regi av speiderpikenes verdensforbund WAGGGS. De møttes i USA før de dro til sine destinasjoner. Den Europeiske gruppe besøkte ledere i USA og bodde hos speiderledere der i vel 1-2 måneder og tilsvarende reiste speiderledere fra USA til Europa og var gjest hos ledere der.

Her ses den Europeiske gruppen som ble godt kjent med hverandre i 1953. Etter oppholdet i USA hadde lederne sporadisk kontakt med hverandre gjennom medlemskapet i verdensforbundet.

Fra venstre ses: Aud Mork Knutsen NSPF, Norge – Barbara Sunderland, Irland – Tori Malmin KFUK, Norge – Mary Spill fra? – Kathy Psaros, Hellas – Helene Schaad, Sveits – Hara ? Eileen Blaikie, Scotland, - Ruth Kristiansen, Danmark – Maureen Price, Wales -

Rundt 1990 årene tok, speiderpikenes tidlige landssjef, Aud Mork Knutsen initiativ til en fast årlig kontakt med den europeiske gruppen. Der ble opprettet en brevmappe som gikk rundt til alle. Her fortalte de om deres speiderarbeid og 22. februar ble det hvert år sendt tenkedags hilsen til alle. Flere av lederne er falt fra i dag men enda sendes det hilsener til gjenværende på tenkedagen.

Paragraf 4 i speiderloven

Et hjerte som banker for andre forteller
En speider er en god venn

Første kvartalsrapport 2018.

Det var kjekt å møtes igjen etter en god juleferie. Opplevelser og tanker ble utvekslet over en kopp varm kaffe som Jan hadde klar.

Deretter hadde vi første halvannen time med planlegging for kommende museums år. Rett før jul hadde Esther og Egil fått datamaskinen hjemme hacket. Dermed hadde de mistet alle adresser, telefonnumre og innkomne mail. Dessverre var museets data koplet opp mot Esthers telefon og dermed forsvant også en del der. Heldigvis hadde vi koplet ut database maskinene så de var intakt. Flere speidergrupper hadde bestilt tid for museums besøk. Heldigvis kolliderte ikke tidene for noen av gruppene.

Prosjekter for vårens arbeid på museet ble fordelt; oversikt og oppsett av alle leirer avholdt fra 1911 til i dag, siste rest av innkommen tidsskrifter fra KFUK / KFUM speiderne registreres og plasseres i biblioteket, sortering og registrering av Gildenes materiell. Vi har mottatt en del fra nedlagte Gilde grupper, det blir interessant å få det på plass. få innkjøpt ekstern harddisk så Egil kan legge over alle bilder, planlegge sommerturen for dugnadsgruppen som igjen i år går til Gudruns hytte på Fjøløy. Sommerferie lukking blir i år fra 21 juni til 16 august. Liste over kontaktpersoner kommer i neste nummer av Museumsnytt.

Vi hadde fått en forespørsel fra KFUK/KFUM kretsen om en utstilling og informasjon på deres årsmøte. Utstillingen ble planlagt, oppgavene fordelt. Jan, Egil og Esther skulle sette opp utstillingen, Richard og Gunnvor avløste Jan ut på formiddagen. Arnstein Opland hjalp med tilbake transport av utstillingen. Vi har ikke medlemmer fra KFUK/KFUM kretsen i dugnadsgruppen, dette savner vi sårt. Ofte kommer der spørsmål som gjelder deres forbund og aktiviteter, disse spørsmål kan vi vanskelig besvare. Vi vil gjerne presentere speidingens historie fra begge forbund på museet, så vi håper gruppene kan finne personer som har lyst å bli med i dugnadsgruppen for speidermuseet.

Enda et stort hjertesukk. Vi har, igjen, ingen som kan hjelpe oss med å skrive inn i databasen. Arbeidet er å fylle inn i et fast skjema på maskinen. Alle gjenstandene er notert, i lignende skjema, for hånd av oss i dugnadsgruppen. På skjemaet er der påført navn på den som har gjort jobben, er der uklarheter om teksten, ryddes det lett opp ved å kontakte vedkommende. Vi er taknemlig om noen kan hjelpe oss og vi er åpne om forslag for å få denne jobben utført.

I speiderpikenes merkesamling fantes et symerke. Opp gjennom tidene har speiderpikene sydd og strikket: forklær, sitteputer, leirkjoler og speider drakter. Vi har mange eksempler på museet fra dette arbeid. Vi har strikket mønster til speider koften og speidervottene, nå har vi også fått mønster til speider drakten. Takk til alle som tenker på oss med klenodier som ikke kan lastes ned fra nettet. Takk til alle dere som tar en tur til museet for å besøke oss, - få en snakk over en kopp kaffe, - for å gi oss gevinster til den årlige basaren. Takk for andelsbrev som stadig kommer inn. Det gir inspirasjon til å jobbe videre for speidermuseet.

I første kvartal er der utført 610 dugnadstimer av dugnadsgruppen. Takk for fine dager på museet.

Mars 2018. Esther.

STØTTE TIL MUSEETS ARBEID:

Andelsbrev kan kjøpes ved å betale inn ønsket beløp på konto 3201.30.18625. Merk innbetalingen med navn og adresse, da får dere andelsbevis på beløpet i posten. Andelsbevis kan også kjøpes på museet ved besøk der.

Vi selger andelsbevis pålydende

Kr. 50,- kr. 100,- kr. 500,- kr. 1000,- og fritt beløp

MUSEUMSBESØK:

Museet er åpent torsdager fra kl. 1000 til kl. 1400. **Velkommen!**

Inngangsbillett: Barn kr. 10,- Voksne: kr. 20,-

KONTAKTER TIL MUSEET:

Egil Bjelland	tlf. 51 55 35 01	mobil: 920 64 909
Esther Bjelland	mobil: 920 28 706	egiland11@hotmail.com
Anne Brit Egeland	mobil: 930 91 776	anne.b.egeland@hotmail.no
NSF kretskontor	mobil: 950 31 101	post@vesterlen.no
K/M kretskontor	mobil: 940 09 491	post@rogalandspeider.no
Kretsenes websider	www.vesterlen.no	www.rogalandspeider.no

Bildet viser to av Baden-Powells speidere på vakt under første verdenskrig.

Symbolikk:

ALLTID BEREDT

Bildet er hentet fra boken: «An Official History of Scouting» forordet i boken er skrevet av Baden-Powell. Utgitt ved Hamlin, i 2006

Vesterlen Speidermuseum mars 2018 Egil